METODOLOGIJA UTVRĐIVANJA PROMJENE KAMATNIH STOPA NA KREDITE I PROIZVODE BANKE NA KOJE SE OBRAČUNAVA UGOVORNA KAMATA

(pročišćeni tekst)

1. CILJ METODOLOGIJE

Utvrđivanje i usklađivanje promjenjivih kamatnih stopa ugovorenih s građanima u ugovorima o kreditu sklopljenim do 9.1.2013., za koje u samim ugovorima nisu izričito navedeni parametri njihove promjene i njihove uzročno posljedične veze sa Zakonom o potrošačkom kreditiranju i Zakonom o kreditnim institucijama.

2. PROMJENJIVA KAMATNA STOPA

Promjenjiva kamatna stopa (P) je stopa čija je visina podložna izmjenama tijekom trajanja kredita sukladno ovom Metodologijom utvrđenim pravilima za promjenu.

Promjenjiva kamatna stopa **(P)** sastavljena je od promjenjivog **(Pr)** i fiksnog dijela **(F)**

P= Pr+F,

gdje je:

Pr = Promjenjivi (varijabilni) dio promjenjive kamatne stope parametar (ili više njih) čija promjena ne ovisi o volji jedne ugovorne strane, a koji je jasan i poznat klijentima.

F = Fiksni dio promjenjive kamatne stope određeni broj postotnih poena koji se ne mijenja za cijelo vrijeme otplate kredita.

U fiksni dio promjenjive kamatne stope uključeni su: parametar kreditnog rizika Republike Hrvatske, regulatorni troškovi poslovanja Banke, rizičnost kreditnog portfelja, operativni troškovi, marže i drugi uvjeti određivanja visine kamatne stope na kredite.

Isključivo promjena promjenjivog dijela kamatne stope (Pr) ima utjecaj na promjenu visine promjenjive kamatne stope (P) i kamatna stopa će se u svakom referentnom razdoblju mijenjati ili na više ili na niže u punom iznosu promjene vrijednosti promjenjivog dijela kamatne stope (Pr), a do zakonom dopuštene maksimalne visine ugovorne kamatne stope.

3. PARAMETRI O KOJIMA OVISI PROMJENA PROMJENJIVIH KAMATNIH STOPA

3.1. REFERENTNE KAMATNE STOPE

Referentne kamatne stope predstavljaju jedinstvene, javno objavljene kamatne stope za pojedine valute i rokove, utvrđene na međunarodnom ili hrvatskom (međubankovnom) tržištu novca, pri čemu Banka primjenjuje:

EURIBOR (eng. Euro Interbank Offered Rate) je referentna kamatna stopa koja se utvrđuje na europskom međubankarskom tržištu za valutu euro (EUR). Utvrđuje se dnevno od strane informacijskog sustava Thomson Reuters kao prosječna stopa po kojoj prvoklasne banke jedna drugoj u Eurozoni posuđuju neosigurana sredstva u EUR. EURIBOR je javno dostupan na informacijskim sustavima Thomson Reuters i Bloomberg, te na internetskim stranicama kao što su primjerice: www.euribor-ebf.eu, www.global-rates.com i www.euribor-rates.eu. EURIBOR se definira za različite rokove, a kratica ugovorenog EURIBOR-a sadrži naznaku roka na koji se odnosi (npr. 12M EURIBOR predstavlja EURIBOR po kojem prvoklasne banke međusobno posuđuju sredstva na rok od 12 mjeseci). Važeći EURIBOR na određeni dan je EURIBOR koji je utvrđen i objavljen nakon 12:00 sati prema srednjeeuropskom vremenu dva relevantna dana ranije. Relevantnim danima će se smatrati oni dani za koje je objavljena vrijednost EURIBOR-a uz uvjet da je za svaki od ta dva dana objavljena vrijednost EURIBOR-a.

LIBOR (eng. London Interbank Offered Rate) je referentna kamatna stopa koja se utvrđuje na londonskom međubankarskom tržištu. Utvrđuje se dnevno od strane informacijskog sustava Thomson Reuters kao prosječna stopa po kojoj prvoklasne banke jedna drugoj na londonskom međubankovnom tržištu posuđuju neosigurana sredstva. Vrijednost LIBOR-a definira se za 10 različitih valuta (CHF, USD, GBP, JPY i dr) i 15 različitih vremenskih razdoblja, a kratica ugovorenog LIBOR-a sadrži naznaku valute i roka za koji se primjenjuje (npr. 12M LIBOR za CHF predstavlja LIBOR za valutu švicarski franak po kojem prvoklasne banke posuđuju sredstva na rok od 12 mjeseci). LIBOR je javno dostupan na informacijskim sustavima Thomson Reuters i Bloomberg, te na internetskim stranicama, kao što su primjerice internet stranice www.global-rates.com i www.bbalibor.com. Važeći LIBOR na određeni dan je LIBOR koji je utvrđen i objavljen nakon 12:00 sati prema zapadnoeuropskom vremenu dva relevantna dana ranije. Relevantnim danima će se smatrati oni dani za koje je objavljena vrijednost LIBOR-a uz uvjet da je za svaki od ta dva dana objavljena vrijednost LIBOR-a.

3.2. NACIONALNA REFERENTNA STOPA

Nacionalna referentna stopa (NRS) je stopa prosječnih troškova izvora sredstava hrvatskoga bankovnog sektora (banaka i štednih banaka), s obzirom na određeno proteklo razdoblje (3, 6 ili 12 mjeseci), vrstu izvora (depoziti fizičkih osoba, depoziti pravnih osoba iz nefinancijskog sektora, svi ostali izvori sredstava banaka) i relevantnu valutu (HRK, EUR, USD, CHF).

Prema obuhvatu sredstava razlikuju se sljedeće tri vrste NRS-a:

1. NRS1 – NRS za sredstva fizičkih osoba (izračunava se za valute HRK i EUR)

2. NRS2 – NRS za sredstva fizičkih osoba i pravnih osoba iz nefinancijskog sektora (izračunava se za valute HRK i EUR)

3. NRS3 – NRS za sva sredstva primljena od svih fizičkih i pravnih osoba, uključujući i one iz financijskog sektora (izračunava se za valute HRK, EUR, CHF i USD).

Svaki od ova tri NRS-a izračunava se za razdoblje od 3, 6 i 12 mjeseci. Naziv svakog NRS-a sadržava u sebi jasnu naznaku obuhvata sredstava (obuhvat 1, 2 ili 3), naznaku duljine razdoblja na koje se odnose izvorni podaci na osnovi kojih se NRS izračunava (3M, 6M ili 12M) te oznaku valute sredstava (HRK, EUR, USD, CHF), ukupno 24 indeksa. Pritom, sredstva u kunama s valutnom klauzulom uključuju se u valutu uz koju su indeksirana (a ne u kunska sredstva). Primjerice, šestomjesečni NRS, izračunat na osnovi podataka o depozitima fizičkih osoba u eurima i u kunama s valutnom klauzulom u eurima (NRS1) označuje se kao "6M NRS1 EUR".

Na temelju pokazatelja - podataka o kamatnim troškovima na glavne izvore sredstava u tijeku prethodnog tromjesečja, kao i o stanjima izvora sredstava na kraju svakog mjeseca tromjesečja na koje se ti kamatni troškovi odnose (podaci podijeljeni na sredstva fizičkih osoba, fizičkih osoba i nefinancijskog sektora, te svih fizičkih i pravnih osoba) Hrvatska narodna banka (HNB) na svojim internetskim stranicama objavljuje agregirane pokazatelje troškova financiranja i izvora

na koje se ti troškovi odnose te izračunati NRS za promatrano tromjesečje. Objava podataka obavlja se tromjesečno u skladu s Kalendarom objava, koji se nalazi na internetskoj stranici HNB-a, na poveznici: www.hnb.hr/nrs.

Do izvještajnog datuma 31.12.2019. NRS je izračunavala i objavljivala Hrvatska udruga banaka (HUB), na osnovi statističkih podataka koje je objavljivala Hrvatska narodna banka (HNB) u tablici "SP5 Troškovi izvora financiranja banaka", a od izvještajnog datuma 31. ožujka 2020. NRS izračunava i objavljuje HNB.

4. PRIMJENA PARAMETARA, UZROČNO-POSLJEDIČNE VEZE KRETANJA PARAMETARA I RAZDOBLJA PROMJENE PROMJENJIVE KAMATNE STOPE

Promjenjive kamatne stope, usklađuju se s ovom Metodologijom na način da se utvrđuje struktura zatečenih kamatnih stopa u skladu s vrijednošću parametra koji važi na dan 1.12.2013. sukladno pravilima definiranja vrijednosti parametara navedenim u točkama 3.1. i 3.2. ove Metodologije, s primjenom od 1.1.2014. (bazno razdoblje). Utvrđena kamatna stopa sastoji se od promjenjivog i fiksnog dijela u skladu s ovom Metodologijom, pri čemu je zbroj parametra i fiksne marže jednak visini zatečene kamatne stope na dan 1.12.2013. Promjenjivi dio kamatne stope koji se primjenjuje ovisno o valuti je:

• na kredite uz valutnu klauzulu vezanu uz EUR 6-mjesečni EURIBOR važeći na dan 1.12.2013.;

• na kredite uz valutnu klauzulu vezanu uz CHF 6-mjesečni LIBOR za CHF važeći na dan 1.12.2013.;

• na kredite uz valutnu klauzulu vezanu uz USD 6-mjesečni LIBOR za USD važeći na dan 1.12.2013.;

• na kredite u kunama 6-mjesečni NRS2 za HRK važeći na dan 1.12.2013.;

a fiksni dio predstavlja razliku između zatečene kamatne stope (kamatne stope važeće u trenutku utvrđenja u skladu s ovom točkom na dan 1.12.2013.) i parametra koji se primjenjuje kao promjenjivi dio kamatne stope. Tako dobiveni fiksni dio je nepromjenjiv za cijelo vrijeme otplate kredita.

Nakon utvrđenja strukture zatečenih kamatnih stopa, redovito usklađivanje kamatnih stopa će se obavljati šestomjesečno (referentno razdoblje) počevši od 1.7.2014. te nadalje svakog 1.1. i 1.7.

Ukupna kamatna stopa utvrđuje se u skladu s vrijednošću parametra utvrđenog na dan 1.6. za usklađenja koja će se izvršiti na dan 1.7, odnosno 1.12. za usklađenja koja će se izvršiti na dan 1.1. svake godine, a sukladno pravilima definiranja vrijednosti parametara navedenim u ovoj Metodologiji.

U slučaju prestanka postojanja ili nemogućnosti primjene ili značajnije materijalne promjene u metodologiji izračuna[1] referentne kamatne stope ili drugog parametra čijim kretanjem se mijenja kamatna stopa za vrijeme važenja ugovora o kreditu odnosno postojanja prava i obveza po ugovoru o kreditu, primijenit će se alternativni parametar koji je dobiven na prvi mogući od sljedeća tri načina:

1.) službenim konceptom zamjene ili

2.) kao rješenje predloženo od financijske industrije ili

3.) kao rješenje koje predstavlja općenito prihvaćenu tržišnu praksu.

[1] Značajnijom materijalnom promjenom u metodologiji izračuna referentne stope ili drugog parametra smatrat će promjena koja rezultira da referentna vrijednost, izračunata u skladu s novom metodologijom, više ne predstavlja ili adekvatno ne prikazuje referentne pokazatelje ili u vidu ekonomske važnosti više nije usporediva s relevantnom referentnom vrijednosti, određenom ili izračunatom u skladu s metodologijom koja je korištena u vrijeme potpisivanja ugovora o kreditu.

Službeni koncept zamjene predstavlja:

- obvezujuću ili neobvezujuću izjavu središnje banke ili nekog drugog nadzornog ili stručnog tijela financijskog sektora osnovanog prema odgovarajućim propisima ili drugog nadležnog javnog tijela; ili

- rješenje definirano propisima.

Rješenje predloženo od financijske industrije predstavlja bilo koju izjavu relevantnih financijskih tijela i udruga[2].

Rješenje koje predstavlja općenito prihvaćenu tržišnu praksu je rješenje koje je na tržištu već upotrijebljeno za zamjenu parametra koji prestaje postojati ili se više ne može primjenjivati u materijalno velikom broju ugovora, ili neko drugo rješenje koje se može smatrati općenito prihvaćenim na tržištu.

U bilo kojem od tri navedena slučaja, dobiveni alternativni parametar se koristi za ponovni izračun obveza iz financijskih ugovora koje bi se inače računale upotrebom parametra koji prestaje postojati ili se više ne može primijeniti.

U slučaju da nijedno od tri navedena rješenja za alternativni parametar nije dostupno ili provedivo, Banka će odrediti način zamjene parametra odnosno način ponovnog izračuna obveza iz ugovora o kreditu koji udovoljava svim primjenjivim propisima.

U svakom slučaju, alternativni parametar odnosno način izračuna mora biti što je više moguće ekonomski ekvivalentan parametru koji se mijenja, kako bi se osigurala što neutralnija zamjena.

U slučaju zamjene administratora koji obračunavaju i javno objavljuju referentne stope odnosno druge parametre te informacijskih sustava koji ih računaju, Banka će, bez potrebe izmjene ove Metodologije koristiti informacije/usluge novih administratora odnosno informacijskih sustava. Zamjena administratora ne predstavlja događaj koji bi uzrokovao prestanak postojanja ili nemogućnost primjene ugovorene referentne kamatne stope ili drugog parametra čijim kretanjem se mijenja kamatna stopa.

5. UPOZORENJE O RIZICIMA PROMJENJIVOSTI KAMATNIH STOPA

Svaki od parametara iz ove Metodologije podložni su promjenama te se mogu kretati na više i na niže, a što će sukladno odredbama ove Metodologije izazvati promjenu visine promjenjivih kamatnih stopa. Promjene parametara promjenjive kamatne stope posljedica su promjena tržišnih uvjeta i njihova promjena ne ovisi o volji ugovornih strana. Što je duže razdoblje na koje se odnosi ugovorena promjenjiva kamatna stopa veća je vjerojatnost odnosno rizik promjene visine promjenjive kamatne stope.

Promjene međunarodnih referentnih kamatnih stopa (EURIBOR, LIBOR) posljedica su promjene odnosa ponude i potražnje za novcem na tim tržištima. Na promjene odnosa ponude i potražnje utječu pozitivna i negativna kretanja na svjetskim financijskim tržištima. Ove promjene mogu, ali ne moraju odgovarati kretanjima na domaćem financijskom tržištu. Na promjene međunarodnih kamatnih stopa ne utječu mjere Hrvatske narodne banke.

Parametri koji su definirani kao NRS prilagođeniji su hrvatskim gospodarskim i financijskim prilikama i načelno su manje ovisni o kretanjima na svjetskim tržištima.

---

[2] Relevantnim financijskim tijelima i udrugama se smatraju (ali ne isključivo) International Swaps and Derivatives Association (ISDA), International Capital Markets Association (ICMA), Association for Financial Markets in Europe (AFME), Securities Industry and Financial Markets Association (SIFMA), SIFMA Asset Management Group (SIFMA AMG), Loan Markets Association (LMA), Deutsche Derivate Verbands (DDV), Zertifikate Forum Austria, Hrvatska Udruga Banaka (HUB), Hrvatska narodna banka (HNB).

6. IZUZECI OD PRIMJENE OVE METODOLOGIJE

Ova Metodologija ne primjenjuje se na:

- ugovore o kreditu koji su već usklađeni s ovom Metodologijom i/ili odredbama važećeg Zakona o potrošačkom kreditiranju;

- ugovore o kreditu koji su dospjeli u cijelosti ili će dospjeti u cijelosti do 31.12.2013.

7. ZAVRŠNE ODREDBE

Ova Metodologija je sastavni dio Općih uvjeta poslovanja Erste&Steiermärkische Bank d.d. s građanima i stupila je na snagu 21.11.2013. Stupanjem na snagu i početkom primjene ove Metodologije prestaje važiti *Metodologija utvrđivanja promjene kamatnih stopa na kredite i proizvode banke na koje se obračunava ugovorna kamata* koja je važila do stupanja na snagu ove Metodologije.

U odnosu na stambene kredite uz valutnu klauzulu u CHF ova Metodologija stupila je na snagu i primjenjuje se od 30.12.2013.

Izmjenom Metodologije utvrđivanja promjene kamatnih stopa na kredite i proizvode Banke na koje se obračunava ugovorna kamata izmijenjena je točka 3.2. i fusnota[2] u točki 4., a ista stupa na snagu 17.6.2020.

Erste&Steiermärkische Bank d.d.

17.6.2020.